

Orsovai Hírlap

TARSADALMI HETILAP.

AZ ORSOVAI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség: Korona-út 291.
Kiadóhivatal: Handl József könyvnyomdája.
Megjelenik minden csütörtökön.

Szerkesztő és laptulajdonos:
MIHALIK SÁNDOR.

Előfizetési árak:
Egész évre: 8 korona Negyed évre 2 korona.
Fél évre: 4 „ Egyes szám 20 fillér.
Hirdetéseket fölvesz a kiadóhivatal.
Nyílttér soronként 30 fillér.

A magyar tisztviselők missziója.

Valahányszor a nemzetiséglakta végvidékeken szétpillantok, mindig eszembe jut azon gondolás, a mit egyszer Radetzky osztrák generálisnak mondtak: „In dein Lager liegt Oesterreich“. Ezt a mondást azonban én applikálom a magyar viszonyokra, s látva a nemzetiségi többségtől elárasztott végeket azt mondom: „*Magyar tisztviselők, ti képviselitek e vidéken a magyar államot.*“

És ez szent igazság! Tessék csak elképzelni, ha Orsován a jelenlegi tisztviselői kar teljesen hiányoznék, mily állapotok lennének itten?! De nemcsak Orsován van ez így, hanem összes határmenti városainkban: Karánsebesen, Lugoson, Versecen, Fehértemplomban, stb. A tisztviselők a magyarság, a magyar kultúra képviselői, őrei. Ahol e tisztviselők száma kicsiny, ott gyenge lábón áll a magyarság ügye, s viszont mennél több van, annál jobban meglátszik hatásuk, mert csakhamar egy magyar közszellem alakul ki, mely köré csoportosulnak a többiek is, s így a magyarságot domináló helyzetbe emelik.

Ez így van annak dacára, hogy a magyar tisztviselői kar ebbeli helyzetét öntudatosan nem aknázza ki, dacára

annak, hogy a végeken működő tisztviselők soraiban nem alakult ki plasztikusan az a tudat, hogy reájuk a mindennapi hivatalon kívül még egy igen fontos misszió vár: a magyarság védelme, *terjesztése.*

Sajnos, de való, hogy a magyar tisztviselői karban csak nagyon kevesen vannak olyanok, akik e hivatásukkal is tisztában vannak, s akik aztán tettel és tollal a legjobb tehetségükkel igyekeznek e missziót teljesíteni. Azaz hogy talán mindnyájan érzik azt, hogy nekik itt tenniük kellene valamit, hisz úgy tudnak lelkesedni a magyarság egy-egy diadalán a bor mellett, de maguk részt nem vesznek semmi munkában, legfeljebb *pártoló tagjai* kívánnak lenni egy-egy ügynek, azt hívén, hogy egy pár fillérrel lerótták mindazt, amire hazafias érzésük kötelezi őket. Pedig hát nem csupán lelkesedésre, hanem főleg *aktív munkára* van szükség, ha missziót akarunk teljesíteni.

Hogy ez eddig nem így volt és van, azt a magyar kulturális egyesületi élet igazolja legszomorúbban. Sajgó szívvel hallottam, hogy egyik-másik városban nem tud létrejönni a magyar dalkör, avagy ha megvan, nem prosperál. (Akár csak nálunk!) A magyar tisztviselőknek derogál a dalkörbe működő tagként be-

lépni (akárcsak nálunk), hanem valóságos arisztokraciát alkotva, a polgárságtól magát teljesen izolálva, belső életet él. Nem csoda, ha aztán a polgárság nem érez szimpátiát az ily tisztviselők és — sajnos — az általuk képviselt magyar ügyek iránt. Az ily magyar tisztviselői kar nem teljesít hazafias missziót, sőt ellenkezőleg, árt a magyarságnak.

Ezeket szomorúan tapasztalva, gondoskodnunk kellene oly eszközökről, melyek a magyar tisztviselői karban e hazafias misszió iránt érzéket és az aktív szereplési akaratot fölkölténék. Szervezni kellene a tisztviselői kart oly irányban is, hogy társadalmi működése a magyarosodásra döntőleg kiható legyen. Én még attól sem irtóznám, ha a magyar tisztviselők minősítvényi táblázatában benne volna a társadalmi térre vonatkozó rubrika, s felsorolatnának benne, hogy az illető mily magyar kulturális egyesületeknek működő tagja, s azokban mily pozíciót visel. Egy kissé zsendári eljárásnak tetszik, de elérnők vele azt, hogy rövid idő alatt a magyar tisztviselői kar több érdeklődést tanúsítana a kulturális kérdések iránt, mint ma.

Természetes dolog azonban, hogy a magyar tisztviselők anyagi helyzetén első sorban lényegesen segítsenek!

Z

TARCA.

Az ördög a falon.

Vége.

Szívére kergette a vért Biczók Imrénék ez a beszéd és úgy érezte, hogy most már egy napig se bír meglenni Zsótér Etel nélkül. Nem is soká gondolkozott, magára vette az ünneplős ruhát, befogta a két feketét és neki vágott a széles tanyaköznek. Az ipa portáján azután kifogta a lovakat és beköszönt:

— Adjon Isten, . . .

— Az öreg mondta rá:

— Jó napot.

Zsótérné, meg a menyecske kukoricaisztet szitáltak; azok úgy tettek, mint ha észre se vették volna a jövevényt, — Mondok, mögnézöm már, mit akar ez az asszony . . . Elgyütt, azt se mondta beföllegzett.

— Volt esze — mondta rá kemény hangon az öreg. — Kinek szólt volna?

— Kinek? . . . Hát én senki se vagyok, édes apám?

— Eddig csak voltál valaki . . .

— De ezután nem sok löszöl — egészítette ki a szót hirtelen az öreg asszony.

Zsótérnek megvillant a tekintete és ebben a villanásban feddés volt. Mintha mondta volna: az áldóját annak a hosszú nyelvnek, minek jár, ha nem kell. Kivette a szájából a pipát, intett a vejének, hogy menjen utána.

— Mondd Imre, — kezdte az öreg

odakint — hát azért adtam én hozzád a lányomat? . . .

Igy böcsülöd mög? . . .

Mi rosszaságát tudod te ennek az asszonynak? . . .

— Beösmérem, édes apám, hibás voltam, de azért nem vagyok a világrossza.

— No, no . . .

— Nem bírtam kivetni a fejből, amit a Bödő gyerekek mondott az asszonyról.

— Útszéli kutyára is ráhallgatsz? . . . Kár . . . Nem tudod, a jó kutya csak a lopót ugatja meg.

Később kiverte a pipáját az öreg, aztán szó nélkül befordult.

— Gyere ki Róza — mondta a feleséginek.

Az asszony kijött, Biczók Imre pedig bement a feleségéhez.

— Hát Etel ne bolondozz . . .

— Eregy, te jó madár.

— Az vagyok, párom, beösmérem . . . De lásd, italos voltam, meg a szívem is tele volt . . .

— Az enyém is.

— Aztán nem tudtam, mit csinálók.

— Ne ródd föl olyan vastagon.

— Nem rovom, de többet egy tálból nem akarok veled enni, megmondtam az édes anyámnak is.

— No, csak no . . . Olyan gyűlöletes vagyok?

— Olyan.

Kis időre megakadt köztük a beszéd. Az asszony az asztal mellé ült,

fejét a kezére hajtotta és nézte a szoba földjét, Imre pedig kifelé fordult s az ablaküvegen át bámulta a szürke felhőket. Később visszafordult:

— No!

— Mit akarsz? — mondta elgondolkozva a menyecske.

— Csúffá akarsz tenni?

— Nem akarlak én, elég, ha te engem csúffá tettél.

— Hát akkor gyere.

— Nem, nem mék, Imre . . . Engem ne mondj világ rosszának . . . Mikor földeltem én el a gyerekömet, mondd!

— Soha . . . Nincs arról beszéd.

— Hogy mertél akkor ilyent a fejemhez vágni?

— Nem én vágtam, a pálinka.

Egyideig osztják még egymás közt a szavakat, az ember mindjobban meghűnyázkodik, azután lassan derengni kezd az asszony szívében az érzés, akár csak eső után az ég. Oda megy Imre a feleségéhez, megfogja lassan a derekát és olyan hangon, mint aminővel a holtomiglant mondta az oltár előtt, azt mondja:

— Gyere párom, Etelkám, gyujtsuk meg a Gyurikáért a méceset.

Az asszony fölnez az urára és könny csillan meg fekete szemében. Nem szól egy szót sem, de beszél helyette a fényes könnycsepp, mely olyan most az orcáján, mint mosolygó menyboltozat a kiengetelődés szelid szivárványa.

Cserzy Mihály.

A viperákról.

Irta: Dr. Nagy Sándor.

Vége.

A kigyóméregnek az emberre gyakorolt hatása nagyon különböző aszerint, hogy milyen állapotban találja a szervezetet, hogy mely testrészt mar meg, s hogy milyen rögtönös mentő eljárás alkalmaztatott s mikor, a marás ellen.

Régi tapasztalat az, hogy holtrészeg embereknek, kik viperától marattak meg, semmi bajuk sem lett. Ha ruhával fődött testrészek voltak a marásnak kitéve, a hatás sokkal enyhébb lett, esetleg egészen kimaradt, míg a csupasz testrészekeken eszközölt harapás gyorsan vonta maga után a mérgezési tüneteket.

A vipera marása után, ha a méreg direct egy véredénybe jutott, egy óra múlva bekövetkezhetik már a halál, rendszeren 24—30 óra alatt áll az be, de észleltettek esetek, hol a halál csak 6 hét múlva szabadította meg a beteget kínjaitól.

A harapás után — mely túsúráshoz hasonló fájdalmat okoz — gyorsan megduzzad az illető testrészt, a harapás helye kékes lesz, a duzzanat pedig gyorsan terjed felhágó irányban. A mint a méreg felszívódott s a vérkeringés körébe jutott, hirtelen föllép a hatása, mely az összes szervek működésének lefokozásában, hűtésében áll.

Altalános nagy gyengeség, halálos félelem, hideg izzadás, szív és lélegzési gyöngeség áll be, szívszorogás s ájulás kíséretében, a bőr elhidegül, a látási, s hallási képesség nagyon alászáll, orr, fül s szájból vérzés indúl meg s a halál fuladás következtében áll be. Ezek után a tünetek után könnyen érthető most már, mért van olyan nagy híre a viperaméreg ellen az alcohol tartalmú italoknak s mért hatástalan a vipera marása a részeg emberekre. Az alcohol, mint nagy fokban izgatója a szervezetnek, hatalmas ellenszerve a viperaméregnek még pedig minél concentráltabb alakban, tehát a cognac, a pálinka s erős óborok alakjában. Ezek a szerek azonban, az általános tünetek ellen alkalmazandók akkor, midőn a kigyóméreg már a szervezetbe felszívódott. A legnagyobb fontossággal és becsesél azonban azok az eljárások bírnak, melyek e méreg felszívódását megakadályozzák vagy legalább megnehezítik. Ilyen eljárás a testrészek szoros lekötése a marás helye fölött, azután a sebnak véres tágitása, erős kinyomása s esetleg kiszopása. Ezt a kiszopást legtanácsosabb, na az illető sérült maga végzi, mert igaz ugyan, hogy a kigyóméreg a gyomron át nem életveszélyes, de a száj, az ajkak vagy a nyelv legcsekélyebb repedésénél már újra halálosan fertőző, s így a nenten akará is veszedelembé jut. A tágitott seb mossassék ki chlormész oldattal, ammoniak vagy szalmiak szesszel vagy bármely erőlyesebb fertőtlenítővel (mint sublimat, carból stb.) Az a régen alkalmazott szokás, hogy a sebet tüzes vassal vagy más erős maró szerrel kezelték, helytelen, mert ez eljárással többet roncsolhatunk, mint a mennyi a beteg érdekében fekszik a nélkül, hogy magát a mérget tönkre tettük volna.

Röviden összegezzük tehát, mi a teendő rögtön a vipera marása után: A megsérült testrészt a seb fölött szoroson lekötni egy éles késsel a sebbe metszeni, hogy az jól kivérezzék, ha belemetszeni nincs alkalmunk vagy bátorságunk úgy erősen ki kell szopni, azután kinyomni s bármilyen folyadékkal a mi épen kéznél van bőven kimosni s végre alcohol tartalmú italokat fogyasztani nagyobb mennyiségben. Végezetül pedig, még csak annyit jegyzek meg, hogy mérges kigyóktól lakott vidéken lábbeli nélkül járnunk nem szabad, a kezeket pedig lehetőleg bőrkeztű védje. Ha ily vidéken kell járnunk vagy sétálnunk, mindig a lábaink elibe nézzünk, hogy az esetleg ott tartózkodó kigyókat

kikerülhessük; úgy felnőttek mint gyermekek kövitatandók arra, hogy a kigyókat ne bántalmazzák és ne ingereljék, mert azok az emberrel szemben ok nélkül sohasem lépnek fel támadólag.

KRASSÓ-SZÖRÉNY.

Megyének közegészségügye 1904-ben. *)

a) Közegészségi állapot

A közegészségi állapot az előző évihez képest lényeges változást nem mutat; a téli hónapokban kedvezőtlen, a nyári hónapokban kedvező volt; a kedvezőtlen viszonyok a heveny fertőző kórok — különösen vörheny és kanyaró — járványos, valamint influenza tömeges fellépésének tudandók be.

A közegészségügy előmozdítására szolgáló intézkedések közül felemlítendő egyes helyeken létesített csatornázás és befásítások, nemkülömben Orsován a községet átszelő Graczká patak rendezése.

b) Fertőző kórok.

A bejelentésre kötelezett fertőző közül előfordult:

Roncsoló toroktob: 13 járás 50 községében 121081 lakossal 247 eset; 1 községben járványosan 25 eset 70% halálozással; egyébként mindenütt szórványosan.

Vörheny: 13 járás 81 községében 149286 lakossal 1626 eset; gyógyult 1141, meghalt 419; kezelés alatt maradt 66. Ezen 81 község közül járványosan uralgott 28 községben 60939 lakossal 1373 betegedési esetben 371 halálozással = 27%.

Kanyaró: 13 járás 68 községében 142603 lakossal 2405 eset; gyógyult 2296; meghalt 103; kezelés alatt maradt 6. Ezen 68 község közül járványosan uralgott 42 községben 95575 lakossal 2188 betegedési esetben 98 halálozással = 4.5%.

Hökhurut: 10 járás 29 községében 43656 lakossal 481 eset; gyógyult 437; meghalt 37; kezelés alatt maradt 7. Ezen 29 község közül járványosan uralgott 14 községben 16479 lakossal 414 betegedési esetben 35 halálozással = 8%.

Hasi hagymáz: 13 járás 45 községében 116028 lakossal 241 eset; gyógyult 200; meghalt 40; kezelés alatt maradt 1. Ezen 45 község közül járványosan uralgott 3 községben 3660 lakossal 48 betegedési esetben 42 halálozással = 87.5%.

Vérház: 4 járás 9 községében 17664 lakossal 68 eset; gyógyult 53; meghalt 15. Ezen 9 község közül járványosan uralgott 2 községben 5365 lakossal 35 betegedési esetben 3 halálozással = 8.05%.

Fütlömrigylob: 7 járás 10 községében 14366 lakossal 139 eset; gyógyult 138; meghalt 1. Ezen 10 községből járványosan uralgott 4 községben 8019 lakossal 89 betegedési esetben; mind gyógyult; halálozás = 0%.

Gyermekágyi láz: Szórványosan 3 járás 3 községében 41623 lakossal 9 eset; gyógyult 7; meghalt 2. Halálozás = 22%.

Báránghimlő: 7 járás 11 községében 34152 lakossal 57 eset; gyógyult 57 Halálozás = 0.

Hólyagos himlő: 1 járás 2 községében 2 eset. Meghalt 2.

A járványok elfojtása érdekében a szükséges intézkedések mindenütt elrendeltettek s ezek végrehajtása iránt ugy

*) Az alispánnak a tavaszi közgyűlésen tett jelentéséből.

az egészségügyi, mint a hatósági közegek fáradoztak is, bár ezen fáradozás a legtöbb esetben inkább csak jó akarat, mint teljesítés volt, a minek oka a helyi viszonyokban, falubeli egyszobás lakások s e miatt az elkülönítés lehetetlenségében, járványkórházak hiányában, a fertőtlenítésnek csak primitív módon való eszközölhetésében, s jórészt a babonában még nagyon hívő nép indolentiájában s ebből kifolyólag kuruzlásban s a betegek eltitkolásában keresendő.

A járványok miatt — szintén a tovaferjedés megakadályozását célzó intézkedés gyanánt — bezárattak s betegség megszüntével kellő fertőtlenítés után ismét megnyitattak az iskolák 13 járás 58 községében s pedig:

Béga járásban: Barra, Hezeres, Kládova, Klicsova, Kuttina (2 izben), Rakitta, Szapáryfalva, Valealunpa.

Bogsáni járásban: Dognácska, Furlug, Izgár, Német-Bogsán, Román-Bogsán, Vaszióva.

Facseti járásban: Baszest, Igazfalva, Kurtya, Tomest.

Jámi járásban: Szászkaánya.

Karánsebesi járásban: Bukin, Bolvasnicza, Bukosnicza, Glimboka, Pojana, Prisián.

Lugosi járásban: Daruvár, Szatumik, Szekeus, Zsábár.

Marosi járásban: Kapiora (2 izben), Szintyest.

Moldovai járásban: Berzászka (Kozlatelep).

Oraviczei járásban: Nagytikvány.

Orsovai járásban: Börza, Mehádia, Pecseneska.

Resiczai járásban: Apadia, Delinyest, Hezeres (2 izben), Nagy-Zorlencz, Nermet, Prebul, Resiczabánya, Szócsány (2 izben), Valeadény.

Temesi járásban: Csukás, Gavozsdia, Kiszorlencz, Pestyere, Lugoshely, Zgribest, Zsena, Zsidóvár, Zsuppa.

Teregovai járásban: Domásnia, Fényes, Örményes, Teregova (3 izben).

[Folytatjuk.]

HIREK.

Megdöböntő haláleset. Megdicsőülten repült fel a Mindenható mennyei trónja elé egy ifjú lélek Az Úr szólítá őt, s a hívó szóra ment, ment egyedül az örök útra, ahonnan visszatérés többé nincs, árván hagyva két angyali gyermekét, a szerető hitvestársat, a megtört szívű szülőket, a zokogó testvéreket. Lezárultak a mosolygó szemek, kihült a szív örökre, sirhalom domborodik immár a drága hamvak felett, de a lélek az itt maradt, itt, árva kis angyalkáinál, őket őrzi, védi, oltalmazza a magas menyekből, ahova a Mindenható atya parancsszava rendelé.

Dr. Singer Mártonné Scheinberger Bella szaporította az Úr angyalainak gárdáját. Elköltözött életének tavaszán váratlanul, akkor, amikor boldogsága tetőpontján szülővárosába jött, a jó apa, anya látogatására. Eljött az idegenből haza, s itt, ahol az önfeláldozó anya életet adott neki, lehelte ki lelkét annak karjai között. Hazajött meghalni, s ott aludni örök álmát, ahol ifjusága éveit töltötte mérhetetlen boldogságban, mint kényeztetett kedvence szülőinek, öreg nagyanyjának, testvéreinek, barátainak, — mindenkinek.

A szomorú ravatalhoz, mely magába

zárja egy egész család reményét, boldogságát, eljött a messze távolból a rokonok serege, s amint körülzokogják az ifjú elhunytat, ott viszhangozik az a háttérben, a jó barátok, ismerősök tömegében.

Vasárnap délután 3 órakor kísérték örök lakhelyére az ifjú elhunytat. Az orsovai társadalom imponáns részvéte enyhítse a mélyen sujtott család mérhetlen fájdalmát

Személyi hír. *Csalány Géza* m. kir. altábornagy szegedi kerületi parancsnok vezérkari főnöke *Grallert Konrad* vezérkari őrnagy kíséretében Orsován időzött, s a helybeli honvédszázlóját megsejmelte. Innen Lugosra utazott.

Honvédség köréből. *Király Zsigmond* m. kir. honvédszázados Munkácsra helyeztetett át, helyébe *Geizinger Rajmond* jött Szabadkáról. *Bardio Elemér* hadnagy pedig Pécsre helyeztetett.

Bánya-műszaki iroda Mehádián. Értesülésünk szerint *Schlenker Iván* bányaüzemvezető Mehádián egy műszaki irodát nyitott, ahol bányászattal foglalkozók avagy szén-, érc- vagy ásványfekvőhelyeket tartalmazó földbirtokosok a lelet-helyek feltárását, ezek bányahivatali biztosításának keresztülvitelét eszközölhetik. Együttal azonban nevezett iroda bel- és külföldi tőkepénzes cégekkel való messzemenő összeköttetése folytán abban a helyzetben van, hogy a feltárt bányatermékek értékesítését a legelőnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölheti.

Áthelyezés. A magy. áll. vasutak üzletvezetősége *Kuna Sándor* hivatalnokot Orsováról—N.-Kikindára helyezte át.

Eltűnt segédjegyző. *Erchinger Károly* mehádiái jegyző azelőtt egy héttel családjával együtt eltűnt Mehádiáról, s azóta teljesen nyoma veszett. Hivataláról már előbb le akart köszönni, de leköszönését azonnal nem fogadták el, azt tehát önként elhagyta. A hivatalos kulesokat egy ajánlott levélben vissza küldte, melyet a vasuti mozgó postán adott fel.

Tilos az élő bárányokkal és malacokkal való házalás. A bárányok és malacokkal való házalás megtiltatott, s az ez ellen való vétség kihágást képez, s 200 koronáig terjedhető büntetéssel sújtható, amely az eladót és vevőt egyaránt érheti.

Port-Arthuri beteg az orsovai kórházban. Mult héten pénteken érkezett Orsovára Galatz felől a hajóval egy orosz kereskedelmi hajózási tengerésztiszt, aki Port-Arthurból indult el azon célból, hogy Bécsben irt keressen sulyos betegségére. Orsovára érkezvén azonban már annyira beteg volt, hogy *Spida* kapitány jónak látta dr. *Schwartz* községi orvos segítségét igénybe venni. Az orvos kijelentette, hogy a beteg utját nem folytathatja s a kórházba szállította, ahol kezelése alatt áll s már némileg javul.

Vipera által megmárt tehén. *Csukulinczu Nicolae*, jeselniczi lakos tehénét legelészés közben megmarta egy vipera. A veszedelmes marás következtében az állat elpusztult. Mielőtt páróját kiadta a tulajdonos levágta ugyan az állatot, hogy legalább a húsát megmentse, de a sürgősen hívott állatorvos e mérég által inficiált húst, mint emberi élvezetre alkalmatlant, elkoboztatta.

Hasznos tudnivalók. Az orvostudomány tanítja, hogy az egészséges emberi szervezetnek

naponként egy liter vízre van itatni szükséges. Ez a víz szolgál ugyanis a bevett ételek higítására. E nélkül ugyanis a szervezet a megemésztett táplálékokat hasznosan feldolgozni nem tudja. Minthogy azonban a táplálékokkal a gyomorba minden esetben igen sok és különböző betegség csirája is bejut, fontos, hogy itatni olyan víz használtassék, mely bakteriummentes legyen, tehát azon csirákat ne szaporítsa, másrészt a táplálékokkal bevett bakteriumokat a gyomornak megölni segítse s végül, hogy a víz a gyomrot ne rongosítsa.

Be van igazolva, hogy ilyen célokra a mohai Ágnes víz végtelenül alkalmas, mert teljesen bakteriummentes. Másodsor, minthogy szén-savat tartalmaz, a bakteriumok mérgező hatását lerontja. És végül minthogy a gyomrot alkalmasan izgatja, egyrészt étvágyat csinál, másrészt bőséges elválasztását okozza azon gyomornedveknek, melyek azon kártékony bakteriumokat megölik.

A mohai Ágnesvíz fogyasztását különben is főként tavasszal, kiváltképpen lehet ajánlani. Ekkorra ugyanis a téli nehéz táplálkozás után a gyomor nagyon is megkívánja a gyomorjavítót. Másrészt ekkorra esik a legtöbb fertőző betegség, a mitől a mohai Ágnes-forrás a gyermekek és felnőttek biztosan megóvjá. Gyermekeknek ilyenkor mutatkoznak az angol-kór tünetei, a melyeket a mohai Ágnes víz mélytartalmánál fogva megszüntet s végül tavaszra esik a legtöbb szülés, tehát ilyenkor van legtöbb szoptató asszony is, a kiknek a mohai Ágnes forrás fogyasztása azért fontos, mert ez a víz a tejelválasztást nagyban fokozza.

Háztartások számára nagy tüvegekben a mohai Ágnesforrás különösen olcsón kapható.

KÖZGAZDASÁG.

A lótenyésztés. *)

— Folytatás —

Országunk lótenyésztése és irányítása körül kettős célt követünk. 1. hogy a lótenyésztés ne csak hasznos, hanem valóban jövedelmező is legyen. 2. hogy hadseregünk jó és kellő számú lóval legyen ellátható.

Ezen célok eléréséhez háromféle tényező együttműködése szükséges 1. jól megválasztott anyakancák. 2. a kancanyagnak megfelelő ménnek. 3. a csikók okszerű felnevelése.

Az országos lótenyésztés ügyeit a földművelésügyi ministeriumban szervezett „lótenyésztési ügyosztály” vezeti. A m. kir. állami ménesek és méntelepek tenyésztési és személyzeti ügyei intézésén kívül ezen ügyosztály gondoskodik a szükséges ménnek beszerzése és kiosztásáról s a fedezetteti állomások kijelöléséről. Ellátja a községet a rendelkezésére álló ménnek számához képest, — községi ménekkel. Intézkedik, illetve előterjesztést tesz lóversenyek, lódíjazások, közös csikólegelők segélyezésére vonatkozólag. Egyáltalában működése kiterjed minden az országos lótenyésztésre vonatkozó ügyekre.

M. kir. állami lótenyésztés-intézetek szervezete és tenyésziránya.

Hazánkban kétféle állami ménesek léteznek.

1. Állami ménesek *katonai* szervezettel; 2. állami gazdasági ménesek *polgári* szervezettel. A katonailag szervezett m. kir. ménesek következők: 1. *Kisbér*: angol telivér és angol félvér tenyésztéssel.

2. *Bábolna*: arabs telivér és arabs félvér tenyésztéssel.

3. *Mezőhegyes*: angol-norman (Nónius), angol-arabs (Gidrán) és angol félvér tenyésztéssel.

4. *Fogarás*: a lipicai fajta tenyésztéssel. A polgári szervezetű állami gazdasági ménesek következő helyeken vannak:

*) A közleménynek a lótenyésztésre vonatkozó fejezete az orsovai járás lótenyésztésére jelentőséggel nem bír, mert itt ilyen egyáltalán nincs; pedig ha a meglévő hegyi mokány kancákat arabs félvér ménekkel fedeztetnék be, oly kitűnő ivadék jönne létre, mely nagyon is keresett lenne, mint könnyű, jukker ló, mert mindegyiket szívósság és gyors mozgás jellemzi.

Gödöllői m. kir. korona-uradalomban angol-norman tenyésztési iránnyal.

Mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok angol-norman tenyésztési iránnyal;

Kolozs-lordai ménesbirtok angol félvér tenyésztéssel.

Kisbéri m. kir. ménesbirtok a nyugoti (hidegvérű) tenyésztéssel.

Bábolnai m. kir. ménesbirtok a mura-közi nyugoti fajtájú tenyésztéssel.

Az állami ménesek rendeltetése az, hogy a m. kir. állami méntelepek részére tenyészméneket szolgáltatassanak. Az állami ménesek számfelveti anyaga nyilvános árverésen lesz eladva, és pedig a hazai lótenyésztés érdekében kikötött azon feltétellel, hogy a tíz éves koron felül eladásra kerülő kancákat csupán magyarországi tenyésztő vásárolhatja meg.

Van az ország területén négy mén-telep, melyek 10 teleposztályból állanak.

I. *A székesfehérvári*: a székesfehérvári, bábolnai, nagyatádi, nyitrai és palini osztályokkal.

II. *A nagykőrösi*: a nagykőrösi, dorozsmai, verseczi, bajai és békéscsabai osztályokkal.

III. *A debreczeni*: a debreczeni, szatmárnémeti, turjaremetei, eperjesi, rimaszombati és jászberényi osztályokkal.

IV. *A sepsiszentgyörgyi*: a sepsiszentgyörgyi, homoródi, és deési osztályokkal.

A méntelepnek állományából lesznek a földművelésügyi minister által megállapított helyeken fedezetteti állomások szervezve, ezen felül magánosok és községek a méntelepek állományából bérelhetnek ki bizonyos feltételek mellett méneket.

A lótenyésztés ügyének előmozdítása érdekében az egyes vármegyék és városok területén *lótenyész-bizottságok* vannak szervezve s ezek elnökei közvetik a kormány és tenyésztők között felmerülő ügyeket, ellenőrzik a törvényhatóság által alkotott szabályrendelet pontos és célirányos végrehajtását, általában gondoskodnak a lótenyésztés érdekében felmerülő teendőknél ellátásáról. A kerületi állattenyésztési felügyelőségeknek szintén fontos szerep jut a lótenyésztés körül, ők közvetítik a községek kéréseit községi ménnek engedélyezésére vonatkozólag, felügyeletet gyakorolnak úgy ezekre, mint a tenyészgazolvánnyal ellátott magánménekre.

Állami fedezetteti állomások.

Minden vármegyében és törvényhatósági joggal felruházott városban az alispán, illetve polgármester, a törvényhatóság lótenyész-bizottságának elnöke és az illető ménteleposztály parancsnokából alakított *háromas bizottság* van hivatva évenként a fedezetteti állomások szervezése iránt a földművelésügyi ministernek javaslatot tenni. Azon községek, melyek fedeztetési állomást óhajtanak nyerni, ez iránti kérvényüket az illető lótenyész-bizottság elnöke útján terjesztik a földm. ministerhez s abban kötelezettséget kell vállalniok az iránt, hogy a ménnek számára az istállóit ingyen átengedik, azt világítással, istállószerekkel ingyen ellátják, a ménnek körül alkalmazott legénységnek megfelelő szobát adnak, s a legénységet a megszabott katonai eledellel pénzért ellátásban részesítik, ugy szintén a lovak számára szükséges szénát és zabot a ministerium által megszabott áron, szalmát pedig ingyen szállítanak.

[Folytatjuk.]

Fontos a föld- és bányabirtokosoknak.

Geologiai és műszaki bányavizsgálatokat, épügy minden szakmába vágó munkálatokat elvállal; **szén-, érc és ***

* ásványfekvőhely

felfedések, valamint a lelőhelyek bányahivatali biztosítása ügyében sok évi gyakorlati tapasztalatokon nyugvó tanácsokat diszkréten és gyorsan eszközöl

Schlenker Iván,

bányaüzemvezető műszaki hivatala

MEHÁDIÁN

a legelőnyösebb feltételek mellett.

Alapított 1883-ban.

Magyar-Franczia Cognac-gyár

R. Marty és Társai

R.-T.

Marty-Cognac

VILÁGOS.

Gyógyhatású tiszta borparlat.

== Mindenütt kapható! ==

Védjegy: A világszí várom.

Védjegy: A világszí várom.

180. sz. 1905. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az orsovai kir. járásbíróságnak 1905. évi V. 111. számú végzése következtében **Steinbach Sándor** javára **Wechsler Mórné** ellen 1000 K. s jár. erejéig 1905. évi március hó 8-án fogatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 678 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: **butorok** nyilvános árverésen eladatnak. Mely árverésnek az orsovai kir. járásbíróság 1905-ik évi V. 111. számú végzése folytán 1000 K. tőkekövetelés ennek 1905. évi január hó 15. napjától járó 5 % kamatai, $\frac{1}{3}$ % váltódíj és eddig összesen 102 kor. bíróság már megállá-

pitott költségek erejéig **Orsován** leendő megtartására

1905. évi május hó 30-ik napjának

délelőtti 9 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Orsován, 1905. évi május hó 17-én.

Árverés kitűzési díj: 2 K. 70 fill.

Bumba Béla,
kir. bír. végrehajtó.

HANDL JÓZSEF

ORSOVA

KÖNYVNYOMDÁJA,
PAPIR-, IRÓ- ÉS RAJZ-
SZER KERESKEDÉSE

* * AJÁNlja * *
MINDENNEMŰ NYOM-
TATVÁNYAIT ÉS TAN-
SZER
= FELSZERELÉSEIT. =

Az „Orsovai Hírlap“-ban közölt hirdetések a legjutányosabban számíttatnak.

Nincs többé iszákosság.

A csodát okozó Cozapor-ból egy próbára valót ingyen küldünk.

Kávéba, teaiba, ételbe és italba elegyíthető, s beadható anélkül hogy az illető észrevenné.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden beszéde a mértékletességről, mert ez azon hatást idézi elő, hogy az iszákosnak a szeszital visszatartásától kezd válni. A COZAPOR csendesen és biztosan hat, a feleség, nővér avagy leány beadhatja az iszákosnak anélkül, hogy ez észrevenné a javulását.

COZA ezer és ezer családot kibékített, s a szegénytől, becselenségtől ezer és ezer férfit megmentett, akik azután ismét erőteljes polgárokká, tevékeny kenyérkeresőkkel lettek. Számos fiatal embert a boldogsághoz vezető jó útra térített, és sok ember életét több évvel megnyújtotta.

Azon intézet, mely a valódi Cozaport bírja, azoknak, akik ezt kívánják, ingyen küld próbát. A szer ártalmatlan voltáért kezeskedünk. 14 26

INGYEN PRÓBA.

147 szám.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje még ma az intézetnek.
A levelek 20 f-es bélyeggel látandók el.

COZA INSTITUT

(Dept. 147),

62, Chancery Lane,
London W.C. (Anglia).

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvó-szer. Elsősorban a mohai

ÁGNES-forrás

mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógy-sóknál fogva kitűnő szere a legkülönfélébb gyomor-, légző- és húgyszervi betegségeknek. Azért tehát

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha gyomor-, bél- és légzőhurotjait szabadulni akarunk.
Dr. Kéty.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
Dr. Kövér.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.
Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbban adja, hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz.

Kedvelt borvíz.

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Főraktár: SCHEINBERGER MÓR úrnál ugyan itt ingyen kapható az Ágnes-forrás díszes kivetelű ismertető füzet.